

Alkohol a dziecko - czyli Fetal Alcohol Syndrom - płodowy zespół alkoholowy

FAS / PZA czyli Fetal Alcohol Syndrom - Płodowy Zespół Alkoholowy. Z tym problemem na świecie rodzi się więcej dzieci niż z zespołem Downa (1991, Journal of Medical Association). Według międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów zdrowotnych ICD - 10 jest to jednostka chorobowa o kodzie Q86.0 i obejmuje zaburzenia jakie pojawiają się u dziecka podczas spożywania alkoholu przez matkę będącą w ciąży.

Według informacji z encyklopedii FAS „to zespół umysłowych i fizycznych zaburzeń, które mogą wyrażać się jako opóźnienie umysłowe, dysfunkcja mózgu, anomalie rozwojowe, zaburzenia w uczeniu się i zaburzenia psychologiczne. FAS jest skutkiem działania alkoholu na płód w okresie prenatalnym. Alkohol powoduje więcej szkód w rozwijającym się płodzie niż inne substancje łącznie z marihuaną, heroiną i kokainą. Efekty mogą być groźne lub średnio nasilone i wyrażają się obniżeniem IQ, zaburzeniami uwagi i zdolności uczenia się, aż do wad serca, dysfunkcji mózgu i śmierci włącznie. Wiele dzieci

doświadcza wielu zaburzeń zachowania i funkcjonowania społecznego, które trwają całe życie." Według innych źródeł FAS jest zespołem nieprawidłowości diagnozowanym u niektórych dzieci. Nieprawidłowości te występują na skutek spożywania alkoholu przez kobiety będące w ciąży. W momencie spożycia alkoholu przez przyszłą matkę, alkohol przenika przez łożysko i jest wchłaniany całkowicie przez dziecko uszkadzając płód nieodwracalnie nawet kiedy matka tego nie odczuwa. Zespół alkoholowy płodu wiąże się z fizycznymi, behawioralnymi i umysłowymi zaburzeniami. O tej jednostce chorobowej w literaturze znajdujemy nikłą ilość informacji. Powodem jest zbyt późne rozpoczęcie badań nad Płodowym Zespołem Alkoholowym. Nikt wcześniej nie przypuszczał ile szkód dla płodu przysporzyć może wypicie najmniejszej nawet ilości alkoholu. Po raz pierwszy na temat FAS można było usłyszeć i przeczytać w Stanach Zjednoczonych w XX wieku. Badaniami zajęli się Jones oraz Smith w 1973 roku, natomiast w 1976 r. został on opisany i wciągnięty na listę Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Wskaźniki FAS zostały określone dopiero w 1980 roku

przez FetalAlcoholStudyGroup (grupę badawczą zajmującą się FAS) z ResearchSociety onAlcoholism (z Towarzystwa Badań nad Alkoholizmem), a następnie dopracowane w 1989 roku.

Badaniami tego problemu zajęto się również na terenie Europy. W 1968 roku we Francji badaniem i obserwacją osób z Płodowym Zespołem Alkoholowym zajął się Lemoine Paul. Prowadził on badania około 30 lat, a wyniki opisał w następujący sposób. Pośród 50 osób z pełnoobjawowym FAS 5 zmarło w dzieciństwie z powodu zaburzeń pracy serca i oddychania natomiast z 28 osób z umiarkowanym syndromem FAS, 2 osoby popełniły samobójstwo w wieku dorosłym a 5 z nich podejmowało takie próby. Według badacza nasilenie zaburzeń umysłowych i opóźnienia rozwojowe pojawiały się w wieku dorosłym. Według rosyjskiego badacza tego tematu, który opublikował swoje badania w czasopiśmie pediatrycznym, wynika, że u dzieci które urodziły się zanim ich matki stały się alkoholiczkami występowały objawy nerwicowe, emocjonalne i behawioralne. Natomiast u dzieci matek nałogowo pijących alkohol dokonał bardzo dużego spustoszenia w płodzie i

uszkadzał Ośrodkowy Układ Nerwowy, a u niemowląt można było zauważyć opóźnienie rozwoju. Alkohol bardzo łatwo i szybko przenika przez łożysko do krwiobiegu dziecka wystarczy zaledwie od 40 do 60 minut od spożycia alkoholu przez matkę, a stężenie w jego krwi jest takie samo jak u matki. Alkohol krążący po całym organizmie matki jak i dziecka prowadzi do powstania wielu defektów w płodzie Alkohol uszkadza w szczególności mózg oraz zaburza liczne procesy neuro - i biochemiczne. Spożywany alkohol przez cały okres ciąży wpływa negatywnie na dziecko i najczęściej uszkadza:

I trymestr:

- Mózg
- Osłabia rozwój komórek
- serce, nerki
- deformuje twarz
- powoduje poronienia

II trymestr:

- osłabia rozwój mózgu
- powoduje poronienie zagrażające życiu matki
- uszkadza mięśnie, skórę gruczoły, kości, zęby

III trymestr:

- osłabia rozwój mózgu i płuc
- prowadzi do zaburzeń rozwoju wzrostu.

Większość dzieci z FAS /PZA charakteryzuje się takimi fizycznymi cechami jak:

- niska waga urodzeniowa,
- mała waga w stosunku do wieku
- mała głowa
- niedobór wzrostu
- zaburzenia rozwojowe
- małe szeroko rozstawione oczy
- opadające powieki
- krótkowzroczność
- zez
- krótki zadarty nos
- brak rynienki podnosowej
- brak czerwieni wargowej
- spłaszczony środek twarzy
- słabo rozwinięta szczęka
- duże lub źle ukształtowane uszy
- wąskie czoło.

Wyżej wymienione cechy morfologiczne kształtują się między 2 a 10 rokiem życia i dotyczą zmian twarzy. Osoby z syndromem FAS przejawiają zaburzenia: niepowodzenia w porozumiewaniu, nierozwinięte paznokcie u rąk i nóg, krótka szyja, słaba koordynacja wzrokowo -ruchowa, problemy ze słuchem, problemy ze stawami i kośćmi, nadwrażliwość na bodźce, zaburzenia czucia, brak pamięci krótkotrwałej, hipotonia, problemy z koncentracją, zwiększona aktywność, trudności w uczeniu się, opóźniony rozwój mowy, słaby rozwój motoryki małej i dużej, trudności w rozumieniu pojęć abstrakcyjnych (praca tylko na konkretach), trudności w uczeniu się na błędach, brak umiejętności rozwiązywania problemów, słaba ocena sytuacji, nieadekwatne zachowania do wieku, słaba kontrola impulsów, brak „mowy wewnętrznej”. Natomiast niemowlęta borykające się z syndromem są bardzo rozdrażnione, nadwrażliwe na bodźce, nadpobudliwe. Ich rozwój psychomotoryczny bywa opóźniony, można zauważyć problemy ze snem i ssaniem.

Uszkodzony OUN u niemowląt prowadzi do upośledzenia umysłowego. Osoby z FAS często

charakteryzują się nieakceptowalnymi zachowaniami społecznymi, są także niezdolne do analizowania swoich zachowań, wykazują brak umiejętności odczytywania emocji z gestów i zachowań. Są także osobami bardzo ufnymi i łatwowiernymi, podatnymi na wpływ innych. Uczniowie z syndromem FAS wymagają stałego nadzoru ze strony osób dorosłych, a także odpowiedniego podejścia i terapii pedagogicznej i psychologicznej.

Pamiętajmy!!!

Alkohol w czasie ciąży nie szkodzi matce, a szkodzi dziecku!!!